

Begrepp i kursen svenska 2

Presentationstekniska hjälpmedel

Att kunna göra en muntlig presentation är en viktig färdighet i det moderna arbetslivet och i högre studier. Att muntligt kunna framföra ett budskap för att informera eller övertyga andra är också en viktig del i det som brukar kallas för medborgarkompetens. Det är en av svenskämnetts viktiga uppgifter för att främja elevernas utveckling till demokratiska och ansvarstagande samhällsmedborgare. I kunskaper om muntlig framställning av idag ingår även förmågan att använda olika typer av presentationstekniska hjälpmedel. Med presentationstekniska hjälpmedel avses inte bara datormedierade presentationsprogram, utan även whiteboard, blädderblock och liknande. Den aktuella punkten i det centrala innehållet syftar inte främst på kunskaper om tekniken, utan hur tekniska hjälpmedel på bästa sätt integreras i framställning, så att de blir till ett stöd för det innehåll som ska förmedlas, inte en ren utsmyckning.

Skönlitterära verkningsmedel

Skönlitterära verkningsmedel är berättartekniska och stilistiska medel som har betydelse för det intryck texten gör på läsaren. Exempel är *metaforik*, *symbolik*, *rytm* och *meter*.

Ord, fraser och satser

Grammatisk kunskap är kunskap om språkets uppbyggnad, som bland annat har som uppgift att ge redskap för att tala om språk och analysera språk. Ett annat syfte är att öka elevernas språkliga medvetenhet. Med formuleringen *hur ord, fraser och satser är uppbyggda samt hur de samspelar i grammatiken* avses ordbildningskunskap samt kunskap om hur fraser, till exempel substantivfraser/nominalfraser eller prepositionsfraser samt bisatser, är uppbyggda och fungerar grammatiskt, till exempel som subjekt och objekt (satsdelar).

Termen *fras* (nominalfras, prepositionsfras etc.) har hittills varit sparsamt använd inom skolans grammatikundervisning, men har varit ett självklart redskap för förståelsen av hur språket fungerar inom språkvetenskapen under en mycket lång tid.

Genom att behandla detta centrala innehåll i funktionella sammanhang utvecklas inte kunskaper endast mot ämnesplanens mål *kunskaper om språkets uppbyggnad* utan flera andra mål, till exempel *förmåga att utforma muntliga framställningar och texter så att de fungerar väl i sitt sammanhang*.

Språklagstiftning och minoritetsspråk

Den mest centrala svenska språklagstiftningen är språklagen (2009:600). I den finns bestämmelser om svenska språkets ställning i samhället, de fem nationella minoritetsspråken, finska, jiddisch, meänkieli, romani chib och samiska, samt det svenska teckenspråket. Språklagstiftningen kan tjäna som utgångspunkt för en allmän diskussion om språklig mångfald och språkets betydelse för den enskilde och för samhället i stort.

Dialekter

Begreppet dialekter återfinns i det centrala innehållet i svenska 1 och i svenska 2. I svenska 1 nämns det i samband med attityder till språklig variation, i svenska 2 nämns dialekter i samband med språkförhållanden i Sverige och i övriga Norden, dvs. främst ur ett samhällsperspektiv, till exempel skillnader mellan språk och dialekt.